

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **73980** (13) **U**
(51) МПК (2012.01)
B01J 2/00

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2012 04537	(72) Винахідник(и): Кривко Віталій Михайлович (UA), Риндюк Дмитро Вікторович (UA)
(22) Дата подання заявки: 10.04.2012	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.10.2012	(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, вул. Володимирська, 68, м. Київ-33, 01601 (UA)
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.10.2012, Бюл.№ 19	

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ КОЕФІЦІЄНТА ТЕРТЯ ДИСПЕРСНИХ МАТЕРІАЛІВ ПО КОНТАКТНІЙ ПОВЕРХНІ З РІЗНОЮ ШОРСТКІСТЮ

(57) Реферат:

Спосіб визначення коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю включає отримання зразків квадратного, прямокутного та круглого перерізів, притирання, встановлення фіксованого зусилля нормального навантаження на зразок та фіксованої кутової швидкості диска, знімання значення зусилля тертя з показань динамометра, попереднє компактування до компактного стану дисперсного матеріалу.

UA 73980 U

Корисна модель належить до харчової, сільськогосподарської та деревообробної промисловості і може бути використана при проектуванні обладнання для виробництва комбікормів, біопалива та утилізації відходів харчової, сільськогосподарської та деревообробної промисловості.

Відомий спосіб визначення коефіцієнта тертя [ГОСТ 11629-75 Метод определения коэффициента трения - Взамен: ГОСТ 11629-65; введ. 1987.08.01. М.: Гос. Стандарт СССР, 1987-6 с.], який включає застосування зразків квадратного, прямокутного та круглого перерізів, притирання зразків, встановлення зразків в тримач машини, навантаження зразків, вимірювання сили (моменту) тертя кожні 5 хвилин від початку випробування, закінчення випробування при досягненні постійної сили (моменту) тертя, але не раніше ніж через (25) хвилин після початку випробування.

Недоліком даного способу є те, що використовувати його можливо лише для компактних матеріалів.

В основу корисної моделі поставлено задачу створення нового способу визначення коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю, який дає можливість без вкладання значних коштів і побудови нового обладнання, використовуючи лише загальновідоме дослідне обладнання, визначити коефіцієнт тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю, необхідний для проектування та виготовлення матриць прес-грануляторів.

Поставлена задача вирішується тим, що спосіб визначення коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю включає отримання зразків квадратного, прямокутного та круглого перерізів, притирання зразків, встановлення фіксованого зусилля нормального навантаження на зразок та фіксованої кутової швидкості диска та знімання значення зусилля тертя з показань динамометра. Згідно з корисною моделлю, дисперсний матеріал попередньо компактується до компактного стану.

Причинно-наслідковий зв'язок між сукупністю ознак, що заявляються, та технічним результатом полягає у наступному. За допомогою того, що дисперсний матеріал попередньо компактується до компактного стану, отримується можливість без вкладання значних коштів і побудови нового обладнання, використовуючи лише загальновідоме дослідне обладнання, визначити коефіцієнт тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю, необхідний для проектування та виготовлення матриць прес-грануляторів.

Розроблено спосіб визначення коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю.

Спосіб визначення коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю включає:

1) отримання за допомогою експериментальної установки для пресування гранул зразок квадратного, прямокутного та круглого перерізів із стружки сосни та лузги соняшника;

2) закріплення зразка в тримачі;

3) притискання;

4) фіксування зусилля нормального навантаження N;

5) фіксування кутової швидкості диска w;

6) знімання значення зусилля тертя G з показань динамометра.

Коефіцієнт тертя вираховували за формулою:

$$f = \frac{G}{N}$$

де N - навантаження від зразка на поверхню тертя, Н;

G - зусилля тертя, Н.

При визначенні коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю даним способом контактною поверхнею є сталь. А дослідними дисперсними матеріалами є лушпиння соняшника та стружка сосни, які попередньо компактувалися. Дані отримані в результаті проведення дослідження занесені у відповідні таблиці (табл. 1 та табл. 2).

Таблиця 1

Вплив шорсткості поверхні ковзання на коефіцієнт
тертя лушпиння соняшника по контактній поверхні (сталь):

№	Ra	N, Н	G ₁ , Н	G ₂ , Н	G ₃ , Н	G _{сеп} , Н	f
1	0,2	100	28,4	28,3	28,2	28,2	0,282
2	1,25	100	32,5	31,7	32,2	32,13	0,3213
3	2,5	100	38,8	39,5	38,9	38,9	0,389
4	6,3	100	47,8	47,5	46,7	47,33	0,473
5	12,5	100	56,7	56,9	56,1	56,56	0,565

Таблиця 2

Вплив шорсткості поверхні ковзання на коефіцієнт
тертя стружки сосни по контактній поверхні (сталь)

№	Ra	N, Н	G ₁ , Н	G ₂ , Н	G ₃ , Н	G _{сеп} , Н	f
1	0,2	100	23,4	23,5	24,1	23,667	0,237
2	1,25	100	26,5	26,7	26,4	26,533	0,265
3	2,5	100	32,2	32,3	31,7	32,067	0,321
4	6,3	100	37,5	39,7	39,9	39,033	0,390
5	12,5	100	50,4	49,9	49,5	49,933	0,499

- Даний спосіб визначення коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю дає можливість без вкладання значних коштів і побудови нового обладнання, використовуючи лише загальновідоме дослідне обладнання, визначити коефіцієнт тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю, необхідний для проектування та виготовлення матриць прес-грануляторів. Використання даного способу суттєво зменшить час і кошти потрібні на проведення досліджень та проектування дослідного обладнання.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

- Спосіб визначення коефіцієнта тертя дисперсних матеріалів по контактній поверхні з різною шорсткістю, що включає отримання зразків квадратного, прямокутного та круглого перерізів, притирання зразків, встановлення фіксованого зусилля нормального навантаження на зразок та фіксованої кутової швидкості диска та знімання значення зусилля тертя з показань динамометра, який **відрізняється** тим, що дисперсний матеріал попередньо компактується до компактного стану.

Комп'ютерна верстка Г. Паяльніков

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601